

Retssag eller forlig ?

Af advokat Maria Kjølback

Forligsmæssige løsninger

En konflikt kan løses både i og uden for retssystemet, ved forlig, retsmægling, voldgift eller dom – og forlig kan parterne indgå både før og efter, at retssag er anlagt.

Når erhvervsdrivende har ønske om at fortsætte deres samarbejde uanset en konkret konflikt, vil problemstillingen sjældent blive forelagt en dommer. Parterne vil forhandle sig frem til en aftale, som sikrer, at de kan fortsætte deres samarbejde / samhandel, eventuelt med hjælp fra deres respektive advokater.

Har de involverede parter derimod ikke ønske om eller behov for at fortsætte deres samarbejde, så har de heller ikke incitamentet til at sætte sig til forhandlingsbordet for at arbejde sig frem mod en mindelig løsning. Medmindre procesøkonomiske hensyn tvinger en eller begge parter til at søge forlig for at spare tid og penge, som en retssag koster.

I et tilfælde, hvor tømrermester Hansen har bygget et hus til Hr. Svendsen, og hr. Svendsen ikke mener, at byggeriet er udført tilfredsstillende og derfor rejser et økonomisk krav mod tømrermesteren, har parterne sjældent hverken behov for eller ønske om at fortsætte deres samarbejde. Deres konflikt vil ofte ende i Retten. Retten opfordrer til forlig og indstiller, at parterne forsøger sig med retsmægling, men hvis ikke parterne ønsker dialogen eller forsøget på at nå en aftale, vil de have det endelige ord i sagen fra retten. En dom, der eventuelt kan ankes til landsretten.

Forældreansvarssager

Der er dog også den situation, at to parter er havnet i en konflikt, som de ikke ser nogen mulighed for at løse ved aftale, men hvor de samtidig er i den situation, at de (eller andre) er afhængige af deres evne til at samarbejde – også i fremtiden.

Forældreansvarssager falder i den kategori. Forældre, som ikke (længere) er samboende, og som bliver uenige om børnenes bopæl eller hvem, der skal have forældremyndigheden, er nogle gange nået til et punkt, hvor de er helt ude af stand til at tale sammen og høre, hvad hinanden siger. De er henvist til at finde en løsning via retssystemet, hvor en dommer i sidste ende vil træffe afgørelse i sagen.

Inden sagen når frem til en dommer, forsøger Statsforvaltningen på et vejledningsmøde at mægle forlig mellem parterne. Først hvis der ikke der kan skabes enighed eller indgås en aftale, sendes sagen til byretten til afgørelse.

Retssystemet er indrettet, så der i videst muligt omfang tages hensyn til de involverede parter,- forældrene og børnene. Retsmøderne holdes for lukkede døre, så kun forældrene er til stede, og i de fleste sager enes parterne om, at advokaterne afstår fra at fremkomme med deres afsluttende bemærkninger (procedure).

Synspunktet er, at forældrene for barnets skyld *er nødt til* at samarbejde efter retssagen, uanset om de har lyst eller ej. Afsluttende bemærkninger fra advokaten, hvor det kunne være relevant at fremhæve den ene forælders gode forældreevner mv. frem for den andens, letter på ingen måde det fremtidige samarbejde, hvilket er baggrunden for, at man oftest afstår fra disse.

Hvis barnet har en modenhed, hvor det kan udtale sig til sagen, har barnet en ret til at blive *hørt* – ofte ved, at dommeren og en børnesagkyndig taler med barnet uden at forældrene er til stede. Retten træffer sin afgørelse ud fra, hvad der efter Rettens skøn – på baggrund af forældrenes forklaringer, barnets udtalelse og eventuelle udtalelser fra institutioner mv. – må anses at være bedst for barnet.

Retsmægling

Retsmægling er et alternativet til at lade en retssag afslutte med dom. Retsmægling går ud på, at parterne – her forældrene – sammen med en retsmægler forsøger at nå en forligsmæssig løsning på deres konflikt. Løsningen bygger, når der er tale om retsmægling, ikke nødvendigvis på love og regler. I retsmæglingen kan indrages alverdens forhold (modsat i retssalen, hvor man skal holde sig strikte til sagens kerne), som parterne anser relevante og betydende. Og det er en ganske god vinkel i forældreansvarssager, der jo ofte handler mere om mennesker og følelser end om jura.

Men forældrene er ved retssagens begyndelse nogle gange "kørt trætte". De ser deres konflikt som umulig at løse – det er jo netop derfor, de er havnet i Retten. Men man får muligheden for at sige "ja" til retsmægling og give det en sidste chance. Mæglingen vil oftest kunne ske inden for ganske korte tidsfrister og således uden væsentlig "forsinkelse",- hvis forældrene orker at gøre det sidste forsøg. Af hensyn til deres børn og deres fremtid, der jo indeholder både en mor og en far, selv om forældrene har vanskeligt ved at blive enige.

Det er min opfattelse, at retsmæglerne har gode resultater med at kunne opnå aftaler mellem forældrene i mange sager. Det er positivt, når det lykkes, fordi begge parter "vinder" (børnene måske mest) og ofte samtidig her en forståelse for, hvordan de fremover kan få tingene til at glide.

Advokatens opgaver

I forældreansvarssagerne får advokatens opgave endnu et perspektiv. Opgaven er i første række at varetage klientens interesser bedst muligt og søge det for klienten bedste resultat. Men samtidig bør advokaten have fokus på familiens fremtid og det forhold, at forældrene fremover fortsat vil være "bundet" til hinanden via deres børn. Advokaten skal være filter for de utallige beskyldninger, som ofte er til stede i disse sager. Advokaten må her se ikke kun på juraen men også holde fokus på, at der for sagens involverede er en dag efter retssagen / retsmæglingen, hvor parterne *skal* samarbejde om deres børn.